

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:21

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:21

Tisdagen den 20 december

1 § Europeiska rådet

Statsminister Göran Persson

Återrapport från möte med Europeiska rådet den 15–17 december

2005

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan har passerat 10, och mötet är öppnat. Vi hälsar statsministern och medarbetare välkomna till dagens möte med EU-nämnden. På dagordningen står återrapport från Europeiska rådet. Statsministern inleder. Därefter lämnar jag öppet för frågor från ledamöterna. Det är tre–fyra frågor per omgång innan statsministern får svara och kommentera. Jag räknar med att vi håller på en dryg timme, dock inte längre än till kl 11.15 då vi senast bryter. Det bör räcka till två frågor per parti. Statsministern inleder, varsågod.

Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Tack, herr ordförande! Det viktigaste resultatet av toppmötet den 15–17 december var naturligtvis uppgörelsen om EU:s långtidsbudget. Efter nära två år av utdragna förhandlingar kunde vi enas om hur unionens utgifter ska fördelas under perioden 2007–2013. Jag tycker att uppgörelsen på många sätt går att försvara och på många sätt är bra.

Det var för det första viktigt i sig att vi fick en uppgörelse som kunde komma till stånd. År 2005 har inte varit ett särskilt framgångsrikt år för unionen, om jag uttrycker mig försiktigt. En del har ifrågasatt kapaciteten att fatta svåra beslut med 25 medlemmar kring bordet. Nu skapas en klarhet som inte minst de nya medlemsländerna har nytta av.

För det andra kunde vi pressa ned budgetnivån. Sverige och fem andra länder har konsekvent drivit att budgeten inte bör överstiga 1 % av EU-ländernas samlade bni. Slutresultatet blev nu en nivå på i snitt 1,045 %. Men mot slutet av perioden kommer budgeten att nå enprocentmålet. Det måste ses som en framgång, inte minst om man jämför med kommissions ursprungliga förslag som låg nästan 150 miljarder euro högre än vad slutuppgörelsen hamnade på.

För det tredje togs tydliga steg mot en modernare budget. Mer resurser avsätts för miljöåtgärder och mer pengar går till forskning. En andel av de regionalpolitiska satsningarna går till ändamål som ska främja full sysselsättning och social utjämning och hållbar utveckling. Jordbrukspolitikens andel av utgifterna minskar, och en avtrappning av den brittiska

rabatten inleds. En översynsklausul införs som gör det möjligt att år 2008–2009 diskutera alla aspekter på budgeten och också besluta om förändringar.

För det fjärde har vår nettoposition förbättrats. Vår nettoposition i procent av vår BNI förbättras från den nuvarande nivån på minus 0,44 % till minus 0,40 %. I rena pengar innebär det att vi netto till unionen kommer att betala ungefär samma summa som under den nuvarande budgetperioden. Trots att unionen utvidgas blir vår nettobetaling i stort sett oförändrad, 1,3 miljarder euro eller 11,7 miljarder kronor. Under den kommande perioden jämnas nettobördorna ut för de rikaste EU-länderna. Vid periodens slut kommer de nio rikaste EU-länderna att betala ungefär lika mycket till unionen. En svensk rabatt på ca 1 ½ miljard kronor årligen införs.

Anslaget till landsbygdsutveckling stiger. Under normala förhållanden skulle det svenska återflödet från EU:s fonder för landsbygdsutveckling ha minskat avsevärt, vilket är fallet för till exempel Finland. Vid förhandlingarna lyckades vi i stället säkra ett särskilt svenskt kuvert med 820 miljoner euro över perioden. Det innebär ett ökat återflöde för landsbygdsutveckling från 190 miljoner i dag till 210 miljoner euro per år. Det blir nu en viktig uppgift att säkra en bra användning av dessa ökade resurser.

För det sjätte får de nya medlemsländerna rejäla ökning av sina anslag. För de tio nya medlemsländerna var det av största betydelse att en uppgörelse kom till stånd. Man behöver de år som återstår till budgetperiodens början för att kunna programmera det regionalstöd som nu kraftigt ökar. Samtliga nya medlemsländer med undantag av Cypern får nu en kraftigt höjd anslagsnivå.

Visst finns det också skönhetsfläckar i detta. Att globaliseringsfonden fortfarande är kvar är beklagligt. Avtrappningen av regionalstöd till de relativt rika länderna i södra Europa kunde ha gått fortare. Jordbrukspolitiken kunde ha fått en modernare inriktning. Men mitt helhetsintryck är ändå att uppgörelsen är acceptabel, ja rent av i vissa delar bra för Sverige och för EU.

Jag konstaterar också att det var en riktig åtgärd att i juni säga nej till det förslag som då låg på bordet. Vår nettoposition är nu åtskilliga miljarder bättre över hela perioden än vad den skulle ha varit med det sista luxemburgska förslaget. En stor del av äran för att det blev en uppgörelse tillfaller det brittiska ordförandeskapet och premiärminister Blair som förmådde att ena mycket stridiga viljor kring en slutprodukt som alla kunde acceptera.

Herr ordförande! Låt mig också mycket kortfattat redovisa övriga resultat från toppmötet. Makedonien fick den kandidatlandsstatus som landet så hårt har arbetat för. Det är något som känns särskilt trevligt att konstatera denna dag då landets premiärminister besöker Stockholm och just nu träffar utrikesministern, som därför är inte närvarande här på nämnden.

Dessutom fattades beslut om strategier om EU:s samarbete med Afrika, om migration samt om åtgärder mot terrorismen. Arbetet med hållbar utveckling, klimatförändringar och hållbara energilösningar fick starkt stöd. Medlemsstaternas arbete med nationella handlingsprogram för Lissabonstrategin välkomnades. Ett antal slutsatser om viktiga utri-

kespolitiska frågor som Iran, Irak, Libanon och fredsprocessen Mellanöstern antogs. Stöd gavs till den fortsatta reformprocessen i FN.

Sammantaget blev det ett bra toppmöte som lade grunden för ett fortsatt intensivt europeiskt samarbete under de kommande åren. Det var i korthet, herr ordförande, min rapport från toppmötet den helg som vi just har lämnat bakom oss.

Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp):

Låt mig börja med att nämna att EU-nämnden har haft samråd med förhandlingsdelegationen under förhandlingarnas gång. Om jag minns rätt var det tre gånger, och den sista gången var kl 02.10 natten till lördagen. Då gav nämndens majoritet okej för förhandlingsuppörelsen och att Sverige ställde sig bakom den.

Jag har en lapp här som jag har haft i ett och ett halvt år med de svenska förhandlingsmålen. Om man jämför vad som står på den och vad som har uppnåtts tycker jag att man kan säga ungefär det som statsministern sade. Nivån är godkänd eller till och med väl godkänd jämfört med vad man kunde förvänta sig för ett och ett halvt år sedan. Nettositionen är väl godkänd. Budgetens inriktning får däremot fortfarande ges icke godkänd. Det är för stor andel som går till jordbruket, för lite som går till de fattiga regionerna i öst och för mycket som går till de rikare regionerna i västra Europa.

Den översynsklausul som man kom överens om är ett positivt inslag och även att man på slutet fick ett ökat regionstöd till Östeuropa. Låt mig fråga om översynsklausulen: Är den värd namnet? Statsministern har i medierna betecknat det som en gisslan. De två länder som här framför allt var involverade, Storbritannien och Frankrike, har tagit varandra som gisslan.

På något sätt minner det om något slags bältesspännare som sitter ihop. För att överleva måste de samarbeta. Är det inte snarare något slags par som är ute på dansgolvet och ska locka varandra? Eventuellt kan vi hoppas på att de får ihop det. Men vi vet inte när de väl berör varandra om det utlöser ett veto mot närmare samarbete eller inte. Är det verkligen en gisslansituation? Är det inte mer en lockelse som eventuellt kan få parterna att samarbeta?

Jag tycker också att det som statsministern sade här var viktigt. Vi har fått mer på landsbygdsutveckling. Det gäller nu att det blir en meningsfull och bra användning av medlen.

Varför ställer sig Folkpartiet, som naturligtvis är mitt eget parti, bakom detta? Det är ungefär samma motiv som statsministern sade. När allt läggs till allt och helheten ska bedömas övervägde fördelarna nackdelarna. Det gäller särskilt vid den här tidpunkten. Att om några månader gå in i den här processen en gång till skulle vara alltför riskabelt. Man måste vara ganska säker på att man ska få ett bättre resultat för Sverige och för Europa. Vi gjorde den bedömningen att man inte kan vara säker på det.

Så till min fråga. Statsministern nämnde Tony Blairs insatser här. När man läser tidningarna och ser på tv är det Angela Merkel som utnämns till Europas prinsessa. När vi hade samråden fick jag under vägs gång inte något intryck av att Tyskland och Angela Merkel spelade någon särskilt märklig roll i sammanhanget. Det framgick inte, tyckte jag.

2005/06:21
20 december

Gjorde hon det i fördolda, eller var det så att Sverige inte var informerat om vad hon höll på med och Tysklands insatser? Hur ska man förklara den skillnad i bild som statsministern här också ger uttryck för. Statsministern betonar Tony Blair, och medierna Angela Merkel. Är det nykomlingens medieintresse snarare än den utgående premiärministerns något slitna roll?

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s):

Jag är ändå positivt överraskad av resultatet. Med tanke på de spänningar och låsningar som fanns måste man ändå se att det blivit en del positiva framsteg. Visst är det några negativa saker. Statsministern nämnde själv globaliseringsfonden. Det är fortfarande en i vissa delar omodern budget. Budgeten är också för stor, speciellt i förhållande till de omoderna inslagen. Men man kan ändå säga att helheten är positiv och att Sverige har kommit ut bra.

Man kan nu konstatera att vi gjorde rätt som hade lite is i magen förra toppmötet. Nu har den svenska avgiften förändrats i positiv riktning och speciellt i förhållande till de andra ländernas. Sedan har man också lyckats med konststycket att få till en översynsklausul som möjliggör en modernisering av jordbrukspolitiken. Samtidigt fick Sverige landsbygdsutvecklingsstödet, som man ändå får säga tillhör den positiva delen av jordbrukspolitiken. Det handlar om att bevara öppna landskap, småbruk och inte bara storbruk.

Fortfarande är det en lång väg kvar att vandra. Vi såg till exempel till att de nya länderna fick sin del av kakan. De verkar rätt så nöjda ändå. Det är ett steg i rätt riktning gentemot ordningen där det har känts lite som att de fortfarande är ett B-lag i förhållande till de gamla medlemsländerna. Man öppnar i varje fall dörren på glänt för Makedonien. Jag tycker också att det hela präglas av en samarbetsvilja och kompromissvilja som jag tror gynnar helheten.

Jag skulle vilja fråga om man kan säga att det finns några vinnare och förlorare på budgeten. Kan man säga att det är helheten som är vinnare, eller är alla lite grann vinnare? Kan man säga något i den riktningen? Hur bådär det framför allt inför framtiden inte minst med översynsklausulen? Vartåt baskar det?

Anf. 5 LARS LINDBLAD (m):

Låt mig inleda med att det känns på många sätt bra att det trots allt blev en budget. På det sättet kan också, vilket vi inte direkt har varit inne på, kommissionen komma i gång med sitt arbete att förbereda de program som ska i gång redan nästa år. Det finns stora fördelar med att det nu i varje fall har blivit en budget med hyfsad framförhållning.

Vi kände också från Moderaternas sida att det fanns skäl i nämnden att till slut säga ja. Fördelarna övervägde nackdelarna med budgeten. Det är tyvärr ofta så på den internationella arenan att vi inte riktigt alltid själva kan definiera hur det ska se ut. Det är en förhandling. Det är styrkan och svagheten i EU-samarbetet.

Man skulle kunna sammanfatta det med att budgeten enligt vår mening är modernare men långt ifrån modern nog. Det finns ganska mycket kvar att göra inte minst när det gäller fördelningen och jordbrukets stora del av budgeten. Samtidigt gäller det att hålla de två jordbruksbollarna i

luften. Vi borde gå nedåt i andel. Samtidigt var det bra att Sverige ändå fick hem en hel del av landsbygdsutvecklingsstöden. Det är ett sätt för oss att kunna fortsätta moderniseringen av jordbruket. Det får man ändå säga.

Man ställer nu hoppet till översynsklausulen. Man kan konstatera att rätt använd behöver det inte vara en sjuårsbudget som vi är så där lite halvnöjda med. Det skulle kunna ses som en tre- till fyraårsbudget som sedan ska reformeras och förändras i grunden. På det sättet skulle det vara bra.

Samtidigt blir man lite orolig om man kopplar våra resonemang om budgeten till de diskussioner som varit i Hongkong kring WTO och överenskommelsen att man ska stoppa exportstöden först år 2013. Det är ganska långt fram i tiden. Det är lika långt fram som hela sjuårsbudgeten gäller.

Det skulle därför vara intressant att fråga lite grann om detta. Redan år 2009 borde detta rimligen innebära att översynsklausulen ska komma i gång. Om jag har räknat rätt skulle det innebära att det är mitt i det svenska ordförandeskapet.

Det skulle vara intressant att höra hur statsministern redan nu funderat kring hur man ska grundlägga arbetet med översynsklausulen. Om jag får bestämma är det inte statsministern som genomför de förhandlingarna utan någon annan statsminister. Men man bör redan i nuläget förbereda sig för det arbetet. Det kan vara intressant att höra hur statsministern har funderat kring de frågorna.

Den andra frågan ska bli betydligt kortare. Det handlar om globaliseringsfonden, som jag tror att vi alla här är väldigt bekymrade över att den faktiskt gick igenom. Det är en stor förlust för Sverige med vår inställning. Det skulle vara intressant att höra om det har klarnat under förhandlingarna hur globaliseringsfonden ska fungera. Hur stor möjlighet finns det att skademinimera den? Hur fastlåst är den i sina skrivningar? Vilka möjligheter har vi att den ska bli så harmlös som möjligt?

Anf. 6 MATS ODELL (kd):

Jag tycker nästan att det är på sin plats att gratulera statsministern och den svenska delegationen till ett efter omständigheterna mycket lyckat resultat.

Vi kristdemokrater har tryckt på väldigt när det gäller landsbygdsutveckling. I den delen noterar vi särskilt att Göran Persson har lyckats undvika den katastrof som det innebar med det bud som låg, nämligen att de 1,8 miljarder som hittills har gått till detta skulle i stort sett halveras till ned till 1 miljard. Nu är vi i princip tillbaka vid status quo, och det är väl gott och väl.

Översynsklausulen har flera tagit upp här. Vi får nu lyssna till vad statsministern svarar på de frågor som har ställts. Det är ungefär de som jag hade tänkt ställa, så jag ska inte uppehålla mig vid dem.

Är medfinansieringsmekanismerna för svensk del för landsbygdsutvecklingsstödet oförändrade? Hur ser det ut? Har regeringen planer på att se till att Sverige nu kan ta hem pengarna, vilket långt ifrån alltid har varit fallet? Det har varit närmast skandalöst att vi har fått fram resurser men inte själva har orkat ta hem dem. Kan statsministern garantera att så blir fallet den här gången?

Jag hade också en fråga som gäller Angela Merkel. Nu ställde Carl B Hamilton den. Jag läste i morse att Angela Merckels lyckade insats tydligen sporrar henne att nu gripa sig an genomförandet av den konstitution som numera ligger på is. Hon skulle ha någon sorts förslag till någon sorts mer social agenda under det tyska ordförandeskapet. Det nuvarande förslaget skulle i och för sig ligga fast, men det skulle kryddas med en social dimension.

Är det någonting som hon har försökt att marknadsföra under toppmötet? Uppenbarligen har det skrivits om detta. Men såvitt jag förstår var det reserverat för det tyska ordförandeskapet.

Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Låt mig på en gång säga, som jag skulle ha sagt inledningsvis, ett tack till nämnden för ett bra samarbete. Det är riktigt som Carl B Hamilton säger. Någon gång mellan två och tre på natten hade vi den sista formella avstämningen. Sedan fortsatte vi under morgontimmarna med slutligt beslut och presskonferens.

Det har varit en lång resa som vi har gjort tillsammans. Jag ser det som ett stort värde att vi har en bred samsyn kring frågorna. Det gäller i slutänden att inte bara hävda svenska intressen utan också att se till det stora gemensamma Europaprojektet. Tack för ett bra samarbete.

Man kan kanske göra också en annan reflexion. Det är följande som inte i och för sig har direkt med budgeten att göra men som är kopplat till det. Jag är mycket tveksam till om den ordningen är rimlig att det är stats- och regeringschefer som sitter och förhandlar om 1 % av bni. Det är ändå vad det är. Sedan lyckas vi förskjuta det med någon hundradel, och så korar man vissa till vinnare och vissa till förlorare. Det är en ohållbar situation. Jag tror inte på denna metod.

Det första man borde göra vore rimligen att köra över det i knäet på våra finansministrar, som ju trots allt har vana vid att upprätta budgetar. Det finns ett icke obetydligt inslag av ovana vid budgetprocesser när man sitter så här i ett gäng som i regel aldrig sysslar med frågor på den här detaljnivån.

Det finns också en väldig risk i och med att det är stats- och regeringschefer att motsättningar som är ganska små får ett väldigt starkt politiskt symbolvärde och blåses upp. När vi nästa gång gör en budget år 2013, och då är jag troligen inte med, hoppas jag att den som gör budgeten är en finansminister. Det vore klokare. Nu har jag sagt den saken.

Man tillskriver budgeten en kraft och en inverkan på Europas utveckling som den definitivt inte har. Det måste vi också komma ihåg. Vi rör oss med 1 % av bni. Inom den procenten av bni ska vi klara att göra Europa modernare, vi ska fördjupa forskningen, vi ska förbättra utbildningen och vi ska klara infrastrukturen. Det är lite av Särimer som slaktas ständigt för nya ändamål och återuppstår igen. Det är viktigt att ge detta beslut rätt proportioner.

Jag ska kommentera de frågor som har ställts. Vi börjar med översynsklausulen som alla har varit inne på så att vi kan ta det i ett sammanhang. Det kan diskuteras om det är bältesspännare eller danspar. Det är väldigt mycket av ömsesidigt intresse inbyggt i översynsklausulen.

Å ena sidan är det en brittisk rabatt som Europa i övrigt vill ha bort. Å andra sidan är det britter som säger: Vi tar bort den under förutsättning

att det sker en utveckling av budgeten som ger den en modern och rimligt struktur, och framför allt att det sker en utveckling av europeisk jordbrukspolitik som går åt rätt håll.

Jag lyssnade på utfrågningen i det brittiska parlamentet i går. Det var en något mer vildsint tillställning än denna. Man ser hur ohyggligt laddat den brittiska rabattens fortbestånd är i den församlingen. Samtidigt skriker de lika högljutt – för de skriker faktiskt där – på reform av jordbrukspolitiken. Det finns en sådan relation som gör att det kommer att drivas fram.

År 2008 och 2009 är långt bort i tiden. Det är väldigt långt bort. Vi vet inte vilka som sitter. Det har Lars Lindblad rätt i. Det kan vara personskiften lite här och var i Europa, även om jag kanske inte tror att vi är de troligaste i det fallet. Men det finns väl andra som i så fall kanske inte kommer att vara med år 2008 och 2009. Det kan också förändra väldigt mycket.

Bara att vi nu har processen i gång gör att vi kommer att få spela en huvudroll år 2009. Ordförandeskapet före oss är, om jag inte missminner mig, fransmännen. Det finns också som så ofta i politiken den här typen av paradoxer. Om någon ska reducera den brittiska rabatten är det britterna. Om någon ska hantera en förnyelse av europeisk jordbrukspolitik är det fransmännen. Så fungerar det ofta i politiken. Jag tror inte alls att det är dåligt laddat för år 2008 och 2009.

Lars Lindblad var inne på frågan om WTO. Nu vet vi att bilan faller år 2013. Jag tror inte att det är särskilt klokt att vänta ända fram till sista dagen med att göra anpassningar. Det kan vara ganska lagom att man mot bakgrund av det beskedet redan år 2008 och 2009 inom EU börjar förbereda sig på vad som komma ska. Jag hade önskat ett annat WTO-beslut med årtalet 2010 åtminstone. Men okej, beslutet ligger där nu. Därmed gäller det också som förutsättning för Europa och den europeiska unionen.

När man talar om jordbrukspolitik finns också väldigt ofta något slags uppfattning om att det är utgifter vi skulle kunna undvara och slippa. Det tror jag inte ett ögonblick på. Vad jag tror att vi kommer att hamna i är en ordning där de stöd vi ger till jordbruket inte blir marknadsstörande. Det som gäller med WTO-regleringarna kommer naturligtvis också att gälla för Europa. Men jag tvivlar på att vi kommer att ha lägre offentliga utgifter för att stötta öppna landskap och se till att vi har en produktion på våra åkrar och ängar.

Vad som kommer i slutet på nästa period och som kommer att växlas in tror jag blir alltmer av ett nationellt ansvarstagande för denna verksamhet inom en ram som fastställs i WTO-förhandlingar utan en omväg via Bryssel. Så tror jag att det kommer att bli.

Det kan vi naturligtvis inte bara leva med, utan vi ska naturligtvis förstå att det mycket väl kan bli så. Jag kan ha fel på den punkten. Det är en högst egenhändig reflexion, men jag gör den mot bakgrund av viss sakkunskap och erfarenhet. Jag tror att det går åt det hållet. Men det kan diskuteras.

Hur sedan medierna beskriver sådana här förhandlingar kan alltid diskuteras. Angela Merkel hade jag för övrigt ett långt, bilateralt samtal med. Det är fördelen med den här typen av övningar, att man får ganska mycket tid när man väntar. Då kan man prata med folk. Vi satt ned vid

flera tillfällen under kvällen och natten. Hon gjorde ett utomordentligt gott och kompetent intryck. Jag ser fram emot att få samarbeta med henne på samma nära sätt som jag har samarbetat med Gerhard Schröder och Helmut Kohl. Det ligger i Sveriges intresse att vi har en sådan relation.

Dessutom tyckte jag att hon levde upp till väldigt mycket av Helmut Kohls attityd. På marginalen tog gärna Tyskland en kostnad, och det resulterade i att Tyskland nu är den stora nettobidragbetalaren igen, också som andel som bni. På slutet var det så pass kritiskt att man inte riktigt visste var polackerna skulle hamna, men tyskarna gjorde en insats och erbjöd egna resurser för att på så sätt lösa ut polackernas problem. Det är en mycket flott insats som man naturligtvis ska vara tacksam för. Så visst var det en god start för henne i det europeiska samarbetet.

Sedan är det naturligtvis så, med den tyska regeringen, att den tyska kristdemokratin är ett välfärdsparti. De är anhängare av stora offentliga utgifter och stora offentliga system. I den koalition som nu sitter mellan de två stora folkpartierna i Tyskland, det är ju så de kallas, Socialdemokraterna och Kristdemokraterna, blir det kanske så att man lägger tonvikten, tyngdpunkten på att addera ett slags social dimension till sitt europeiska engagemang. Det tycker jag är bra. Om det sedan öppnar upp för en ny prövning av konstitutionen i Holland och Frankrike, som är nyckelländerna, återstår ju att se. Men jag hälsar definitivt det tyska bidraget under dessa nattliga förhandlingar med stor tillfredsställelse.

Sedan får jag väl säga till Hillevi Larsson, som har ställt ungefär samma frågor som Carl B Hamilton och de övriga, att det alltid är farligt att utnämna vinnare och förlorare. Men på en punkt tror jag att det är okontroversiellt, nämligen att de stora vinnarna naturligtvis är de nya medlemsländerna. De fick sin budget, och därmed får de också del av de ”stora resurser” som nu kan gå från södra Europa till Öst- och Centraleuropa. Hade vi inte fått ett budgetbeslut nu hade vi kanske fått det under det österrikiska ordförandeskapet eller det finska, det är också möjligt. Men allt hade blivit försenat och fördröjt.

Hade det gått så långt att det inte hade blivit något alls hade det så småningom hamnat i parlamentet. Då hade vi suttit fast i en gammal utgiftsstruktur. Därmed hade de nya medlemsländerna definitivt varit de stora förlorarna. Det var också ett av de starkaste argumenten, tyckte jag, som jag själv hade när jag argumenterade för en uppgörelse här i nämnden men också när jag mötte premiärminister Blair och andra. Vi bör hellre behålla det här beslutet om budgeten hos de europeiska råden, antingen Europeiska rådet eller, i framtiden, Ekofinrådet än att släppa i väg det till det europeiska parlamentet, för det tror jag definitivt inte vore lyckligt. Det var också ett argument som jag hörde att Blair använde i underhuset i går.

Den här globaliseringsfonden är så klart inget under av skarpsinne. Men det är kommissionens bidrag. Jag var den ende som talade emot den. En enda talade för den på vår middag på kvällen, då vi sitter i en krets av det här slaget. Det var ingen socialist som talade för, om man säger så. Det fanns de som tyckte att det här var en viktig signal, att kunna ha 500 miljoner euro att lindra globaliseringens effekter med.

Det är naturligtvis inget annat än lekpengar, skulle jag vilja säga. De kommer inte på något sätt att påverka några processer. Kanske kan det i

något enstaka fall vara pengar som kan demonstrera handlingskraft från kommissionens sida i någon del av Europa. Det är möjligt. Men det är helt andra tal det handlar om och helt andra typer av insatser för att kunna hantera globaliseringens effekter på europisk ekonomi. Nu blev det ändå detta. Jag tror man får 500 miljoner euro, och det är pengar som inte används i andra sammanhang som på så sätt förs in här. Det ska bli mycket intressant att se hur det kommer att utvecklas. Det var ingen entusiasm, om jag uttrycker mig så, bland stats- och regeringscheferna för den här frågan. Men, som sagt, ingen utöver mig själv ansåg det mödan värt att bekämpa idén i slutförhandlingen. Det var andra saker som man tyckte att man ville ha hem i stället.

Till Mats Odell: Skandalöst dålig medfinansiering tidigare – ja, det kan man väl tycka, om man har obegränsat med pengar. Men det var ju inte så när vi skulle medfinansiera det första stora programmet. Mats Odell kanske erinrar sig hur svenska statsfinanser såg ut 1994, när vi just hade blivit medlemmar och dessutom antagit en finansiering av medlemsavgiften som var ganska dryg i det läget, då vi inte hade några pengar alls. Det var ju på det viset att vi just då inte hade några egna budgetmedel för att motfinansiera. Det gjorde att vi släppte en del av landsbygdsutvecklingspengarna.

Vad vi nu har kunnat göra, med förbättrade statsfinanser, är att säga att nu kan vi medfinansiera igen. Det här är ett återflöde som vi kan ha glädje av, och min bestämda ambition är att fullt ut ta hem varje krona och medfinansiera på det sätt som kommissionen kommer att komma fram till att vi ska göra. Jag förutsätter att det blir på ungefär samma sätt som nu, och då är det precis 50–50. Det ska bli en glädje att skrapa fram de resurserna till landsbygdsutveckling. Det gläds vi åt. Men, som sagt: Blanda inte in perioden 1994–2000. Då satt vi i ett läge som var av det slaget att vi var tvungna att komma i budgetbalans.

Den perioden ska vi inte glömma, Mats Odell. Samtidig måste jag säga att jag är glad över att du ger ett erkännande till förhandlingsresultatet. Även om jag tycker att det är lite oegentligt ska vi ju ändå på något sätt jämföra oss med andra länder. Vi har haft en besvärande nettosituation, inte för att jag tycker att det är fel att betala till det här utan för att jag tycker att bördan fördelats lite orättvist. Nu ser vi ju hur det är med Sverige, Danmark, Finland, Italien, Frankrike, Tyskland, Nederländerna, Österrike, Storbritannien. Alla samlas vi inom en tiondel i spannet mellan 0,30 och 0,40. Så det går ihop. Vi kommer ur det på ett sådant sätt att vi i stort sett har samma nominella nettobidrag till unionen kommande sjuårsperiod som vi i snitt har haft under den gångna. Det är vi ensamma om, där ser vi Sveriges lilla förhandlingsframgång, bland EU:s 15 tidigare medlemsländer. Våra nordiska systrar och bröder betalar väsentligt mycket mer kommande budgetperiod och vi står i stort sett stilla. Det går från 1 286 miljoner euro, tror jag, och så lägger vi på 38 miljoner euro per år. De andra har påslag på 300–400 miljoner euro per år. Ungefär så ser relationen ut. Det är alltså en vettigare nettosituation. Men fortfarande: Vi bråkar om en hundradels procent. Vi kommer hem och säger att vi har tagit hem en förhandling, vi har fått fyra hundradelar bättre utfall. Det kan sedan så klart räknas om. Det kan tas gånger nio, som är kursen, och sedan gånger sju, som är budgetperioden. Då blir det natur-

ligtvis också stora tal. Det ska inte föraktas. Men vi måste komma ihåg att vi trots allt rör oss med ganska små belopp.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till de tre övriga partierna.

Anf. 9 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag får väl inleda med att säga att även vi i Vänsterpartiet välkomnar att det blev en budget. Eftersom vi är ett EU-kritiskt parti hade kanske många tänkt sig att vi skulle säga nej till budgeten. Och det är klart att vi har kritik. Vi tycker som många andra att det fortfarande är för mycket pengar till jordbruket. Den är fortfarande ganska omodern, den här budgeten, och det finns väl en del punkter där det finns en orättvis fördelning.

Men det är ändå ett helhetsintryck som bör bedömas, och det är detta vi bör ta ansvar för. Det var därför som vi också sade ja till budgeten. Det är ju inte heller bra att budgeten ligger i långbänk. Det fanns dessutom en risk för att EU-parlamentet tog över den här budgeten. Då hade vi nog inte haft de nivåer som vi har i dag.

I dag kan man säga att utgiftsnivån gick upp mer än vi hade önskat, och det tror jag gäller statsministern också. Men de pengar som vi nu lade på i budgeten gick ju till de länder inom unionen som har det sämst. Jag tycker att vi gav de här länderna en mycket dålig signal när det gäller den första förhandlingsboxen, där besparingarna så tydligt lades på deras axlar. Att vi sedan har fått mer bidrag till miljö- och landsbygdsstödet välkomnas. Vi är många partier i Sveriges riksdag som har prioriterat den frågan. Den har legat väldigt högt på Vänsterpartiets agenda.

I den här förhandlingsomgången har ju vi i Sverige fått en rabatt, som statsministern sade, på 1,5 miljarder. Personligen tror jag att det kan bli stora problem när länder inom en sammanlutning ger varandra rabatter. Då har jag lite frågor kring detta. Hur många länder inom unionen har i dag rabatter? Och hur mycket ligger den brittiska rabatten på totalt? Jag tycker att det är svårt att få ett tydligt svar, för det händer väldigt mycket med den brittiska rabatten, och det är svårt att räkna ut den. Och kommer det inte, med alla de här typerna av rabatter, att bli ännu svårare med budgetar i framtiden? Jag tror det. Man bygger in orättvisor och konflikter med olika rabatter. Hur ser statsministern på det?

Anf. 10 JAN ANDERSSON (c):

Orden ”modernt” och ”omodernt” används ju ganska flitigt både här och på andra ställen i den här diskussionen, och då ofta kopplat till livsmedelsproduktionen. Jag tycker egentligen att det är ett lite felaktigt att orden ”modernt” eller ”omodernt” i förhållande till mat. I ett läge där vi hade haft brist i en eller två dagar så hade mat väldigt snabbt blivit modernt.

Med den lite halvfilosofiska betraktelsen vill jag inte säga att vi riskerar matbrist. Däremot vill jag peka på nödvändigheten av att vi fullt ut nyttjar den resurs som den odlade marken utgör, kanske inte nödvändigtvis till mat utan även till andra ändamål. Där är det så att vi i Europa väl klarar att uppfylla livsmedelsproduktionen, men vi har faktiskt ett stort utrymme när det gäller energi. Jag tänkte höra om statsministern kunde

säga något om hur vi möjligen kunde använda den ram för LBU som vi nu har fått för att uppfylla detta nya uppdrag för de gröna näringarna.

Statsministern var också inne lite på frågan om huruvida de enskilda medlemsstaterna skulle få mer att bestämma omkring jordbrukspolitiken. Blair har ju till viss del utmålats som lite av förlorare när det gäller slaget om jordbrukspolitiken. Samtidigt ska vi komma ihåg att det har gjorts en ganska stor reform när det gäller frikopplingen. Vad jag förstår öppnar man också upp för modulering upp till 20 % av gårdsstöden. Det är en väldigt stor förändring av den gemensamma jordbrukspolitiken, och möjligen också början till slutet för den. Jag tror att vi kan se en sådan utveckling i förlängningen av det här.

Så övergår jag till en fråga om de nya medlemsländerna. Inför det här frågade vi hur stämningläget var. Vi har ju sett lite i medierapporteringen att man säger sig vara nöjd. Finns denna känsla av att man tycker att det är ganska bra i de nya medlemsländerna även på djupet, och inte bara när tv-kamerorna står på? Hur har känslan varit när man har lite djupare samtal kring det här?

Anf. 11 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för den rapport vi har fått i EU-nämnden. Det går ju inte att komma ifrån att vi har kommit framåt på vissa områden, inte minst landsbygdsutvecklingsmedlen och miljömedlen, som flera gånger har kommit upp i EU-nämnden. Vi kan se att de här samtalen faktiskt har gett viss framgång, och för detta ska den svenska förhandlingsdelegationen naturligtvis ha beröm.

När EU-nämnden slutligen sammanträdde för några nätter sedan var Miljöpartiet ändå kvar på den linje som man varit på tidigare, att budgeten inte borde överskrida 1 % av bruttonationalinkomsten för EU och att man inte borde tillåta att EU:s budget ökade. Sverige borde inte vara en så stor nettobidragsgivare som vi är och globaliseringsfonden borde inte godtas. Därför röstade vi ensamma nej.

Nu har det som sagt gått några dagar sedan dess. Vår politiska linje ligger kvar, men det gäller att analysera läget som det ser ut. Centralt är ju jordbrukspolitiken, som flera andra har varit inne på, och frågan om hur jordbrukspolitiken kan reformeras eller kanske till och med åternationaliseras för att minska EU:s budget.

Det här har ju också en koppling till hur man behandlar de nya medlemsländerna i EU. En ganska nyligen publicerad forskningsrapport från Svenska institutet för Europapolitiska studier konstaterar att risken med att man fortsätter med den gamla jordbrukspolitiken samtidigt som de nya länderna har kommit in i EU är att dessa anpassar sig efter de gamla medlemsländernas sätt att bedriva jordbruk snarare än att reglerna anpassar sig efter de nya ländernas jordbrukssituation och jordbrukspolitik. Det finns så klart en risk när man inte tillsammans utarbetar gemensamma regler utan låter nya länder få haka på med gamla regler, så att säga.

Mot den bakgrunden vill jag ställa två frågor. Den ena frågan är: Finns det några möjligheter att få ändringar i reglerna kring jordbrukspolitiken, även om ramen är fastlagd, innan nästa långtidsbudget och kanske till och med innan den översyn som påbörjats är i gång? Då kan reglerna på något sätt också bli anpassade för de nya länderna.

Den andra frågan gäller den här översynsklausulen, som flera andra också har varit inne på. Det har siats om huruvida det finns något i denna som binder till förändring eller om huruvida den på något sätt är förpliktigande. När tror statsministern att vi kan hamna i ett läge där EU:s jordbrukspolitik och stödet till jordbruket faktiskt minskar? Måste vi vänta till nästa långtidsbudget eller kan det ske innan?

Anf. 12 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Herr ordförande! Jag tar den sista frågan först. Jag vet ju inte när det där sker, men jag vill återigen understryka att vi inte ska tro ett ögonblick att det går att driva jordbruk i Sverige, i våra skogs- och mellanbygder, till världsmarknadspriser. Det är naivt. Vi kommer att ha en situation där det är så att om nu EU-stödet växlas ut måste vi hitta ett nationellt sätt att stötta så att vi klarar den del av kulturlandskapet som vi faktiskt förknippar med hela vår bakgrund. Sedan ska det ske inom en ram som WTO har definierat, det är det nya, där exportsubventionerna försvinner.

Men precis som Jan Andersson säger har det redan skett en väldig förändring av EU:s jordbrukspolitik med MTR-reformen, frikopplingen av stöd från produktion. Kommer vi att se mer av sådana förändringar, frågar Gustav Fridolin? Ja, det tror jag. Bara detta, vet ni, att vi fattade beslut 2002 om att jordbrukspolitiken skulle ligga still och trappas ned reallt med 1 % fram till 2013 var ju ett sätt att under pågående period gå in i ett fattat beslut. Utöver det tog vi nu och tryckte in både Rumänien och Bulgarien i samma ram. Det var inte förutsett när vi antog det här 2002.

Det sker alltså hela tiden en sådan anpassning. Det kommer också att göras under perioden, det är jag ganska säker på. Men i huvuddrag har vi MTR-reformen fram till 2013, skulle jag tro. Sedan sker det förändringar inom denna ram som hela tiden successivt skruvar åt flödet av pengar från EU till unionens bönder. Jag skulle gissa att det blir så. Det leder fram till en strukturförändring av jordbruket som blir ganska påtaglig i Europa.

Samtidigt ska vi komma ihåg att det är konsensusbeslut. Inget beslut om detta fattas utan att alla är överens om att fatta det. Det är också något som gör att man hela tiden kan räkna med att det blir väldigt svåra och tuffa förhandlingar. Hur de nya medlemsstaterna kommer att agera vid den typen av översyner återstår också att se. Det finns nya medlemsstater som har partier i sina parlament som till betydande del representerar bondeintresset, klassiska gamla bondeförbund som har stort politiskt inflytande. Frågan är om de är beredda att göra något i stöd för en koalitionsregering eller minoritetsregering i något stort eller litet nytt medlemsland. Frågan är om de är beredda att säga ”okej, kör nu för en reform” eller om de säger ”om ni kör en reform 2008 drar vi bort stödet för er”. Därmed får vi regeringskris i ett sådant land.

Hela det spelet ligger framför oss. Det är omöjligt att sia, men gissningen är ändå att WTO nu har satt den borte gränsen. Vi har möjlighet att ta upp en diskussion, och vi vet att varje gång vi tar upp en sådan diskussion sker någon förändring. Det har skett stora förändringar redan. Det kommer att vara förändringstryck framåt. Hur långt det går och hur våldsamt det blir återstår fortfarande att se. Så bedömer vi läget.

Till Jan Andersson om de nya länderna: Hur känner de det egentligen? Jag tror att de är väldigt glada. Det tror jag. Några av dem är naturligtvis inne i väldigt besvärliga processer. Ta exempelvis våra vänner i Litauen, som ju ska fasa ut sitt Ignalina. Det är en oerhörd omställning som kostar mycket pengar och som ju EU är med och bidrar till i den här budgeten. Det är klart att de har det ansträngt. Ändå är det våra baltiska vänner som får ut väldigt mycket av det här beslutet. Det tycker jag känns bra.

Jag tror att Tony Blair gjorde helt rätt bedömning. Det är inte bland de nya medlemsstaterna som det stora motståndet mot en budgetuppgörelse fanns. Det fanns ju bland oss gamla. Det var ju vi som sade nej till budgeten. Hade det funnits risk för att någon skulle säga nej nu också var det nog i kretsen bland de 15, inte i kretsen av de tio plus två. Det är nog så det är. De är naturligtvis glada för detta.

Kommer de att kunna ta emot det? Det återstår också att se. Det är stora resurser som nu ska investeras i exempelvis infrastruktur. Har de en kapacitet för att ta emot detta? Så är ju inte alltid fallet. Nu blev det så i slutförhandlingen att vi fick med den här historien med att man lättar på kraven på den nationella hanteringen. Det blir lättare för ett land att ta emot dessa pengar. Och om man inte tar emot dem fryser de inte inne på samma dramatiska sätt som förut. I och för sig har ju vi fått tillbaka lite på vår medlemsavgift varje år för att vi har sett program som inte har utnyttjats fullt ut. Min bedömning är att detta var ett beslut som de var väldigt glada för. Det är inget tvivel om den saken.

Jag kan hålla med Jan Andersson om att LBU-diskussionen mycket väl kan komma att rymma mer av energiinslag. Det finns ju anledning för oss att fundera på hur vi använder de här LBU-pengarna. Det är naturligtvis ansevliga belopp. Energifrågan är viktig. Samtidigt handlar det naturligtvis också, det tycker jag är viktigt att säga, om att vi inte har någon landsbygdsutveckling som är långsiktigt hållbar om vi inte också har ett jord- och skogsbruk som kan producera. Det är viktigt att säga. Jag vill också säga att det går i vågor hela tiden i världspolitiken när man ser på livsmedelsproduktionen. Jan Andersson har ju rätt i – det är ett något filosofiskt resonemang – att skulle vi vara i det läget att vi inte hade tillgång till livsmedel skulle detta bli en jättefråga politiskt. Det är självklart.

Sedan är det fråga om hur världens livsmedelsproduktion ser ut. Det vet vi också. Vi vet mycket om det, men det är ohyggligt olika synpunkter, motsatta uppfattningar. En del säger att livsmedelssituationen i världen inte är något problem längre. Andra hävdar att det kanske inte är det just nu, men det kommer att bli. Och så kan man måla upp ett skräckscenario där framför allt vattentillgångarna håller på att ta slut. Och då är den jord vi har här i norra Europa verkligen god, för vi odlar vår jord utan konstbevattning. Om det visar sig vara rätt bedömt att vattenresurserna håller på att tryta, framför allt i de stora veteproducerande områdena som Kina, Indien och USA, har vi ett dramatiskt förändrat försörjningsläge i världen. Jag vet inte om det är sant, det är olika uppfattningar. Men att odla drivmedel under tiden som man inte odlar livsmedel kan ju vara ganska klokt. Det finns många möjligheter i det här, och möjligheterna släpps loss, inte minst just för att EU har gjort sin MTR-reform. Vi frikopplar stöd från produktion och öppnar för entreprenörer.

Sven-Erik Sjöstrand tar ju upp en annan helt riktig iakttagelse, som jag ju också påpekade för nämnden innan jag åkte iväg, nämligen detta med att vi ska vara försiktiga när vi kritiserar den brittiska rabatten. Det är ju en sådan som vi själva vill ha. Den ska inte vara lika stor, naturligtvis, och inte lika dramatisk, men vi vill ju också ha ett undantag från regelverket för att vi tycker att vi betalar för mycket.

Nu har vi en rabatt på bni. Det har också Storbritannien och Nederländerna. Så har vi också en rabatt på våra momsavgifter. Det har också Nederländerna, Österrike och Tyskland. Sedan har också Nederländerna sin speciella situation med tullintäkterna i de stora hamnarna, som de inte heller för vidare fullt ut. Det är alltså inte bara britten som har rabatter, utan det är ganska många. Och jag kan hålla med om att det principiellt inte är lyckligt.

Å andra sidan speglar detta den här konstiga satsen att utgifterna går till exempelvis sammanhållningsfonder som är så konstruerade att ett land som inrikespolitiskt har drivit en regionalpolitik som är anständig, och sett till att exempelvis ha ett kommunalt skatteutjämningsystem som gör att alla delar av landet har i stort sett samma ekonomiska grundval att stå på, inte kvalificerar för det här återflödet – läs: Sverige. Men ett land som har misskött sin regionalpolitik med stora regionala spänningar, där man har fattiga regioner och också mycket rika men inte sysslar med intern omfördelning, det får pengar tillbaka.

Så det är klart att det finns väldigt mycket att kritisera. Det ligger ju bakom kravet på rabatter. Men jag håller med om att det vore mycket renare att ha någon typ av enkel regel och slippa förhandla om både inkomst- och utgiftssidan. Det är moget för en total översyn. Det är väl det minsta man kan säga. Och rabatterna är bara ett uttryck för att det här inte är hållbart.

Jag kommer inte ihåg den brittiska rabatten i huvudet. Lars Danielsson säger att den är 5 miljarder euro i år. Då kan man räkna upp den om man vill. Det är 45 miljarder kronor. Sedan kan man ta det gånger sju. Då är det 300 miljarder kronor över perioden. Du kan välja vilket sätt du vill, men det är mycket pengar. Tittar du å andra sidan på utfallet, och hur det har förändrats, kommer du att se att britten får en väsentligt högre utgift framöver. De som får väsentligt lägre stöd är de södra länderna i Europa. Fransmännen har nu samma nettobidrag som vi har som andel av bni.

Det sker en förändring. Nästa gång ligger alla länderna i stort sett lika, och det kommer att väl spegla vår bni. Men rabatter är inte särskilt klokt.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Då har vi dryga 15 minuter kvar. Jag ger möjlighet för en ytterligare fråga per parti. Jag tar dem i ett svep så att alla hinner ställa sin fråga.

Anf. 14 CHRISTINA AXELSSON (s):

Även om det är några dagar kvar har 2005 utsetts till ett av de varmaste åren sedan man började mäta temperaturen på ett tillförlitligt sätt. Kommer budgeten verkligen att ge mer resurser till forskning och utveckling på miljöområdet så att EU kan ta sig an den viktiga uppgiften att göra något åt klimatförändringarna? Det är gott och väl att man ställer

sig bakom och ger ett starkt stöd till ett uttalande, men det måste till lite hårdare tag för att se att det händer någonting mer positivt inför nästa omgång med budgeten.

2005/06:21
20 december

Anf. 15 BEATRICE ASK (m):

Herr ordförande! Statsministern sade inledningsvis att han var lite tveksam till om statsministrarna skulle förhandla om budgeten på den detaljnivå som har skett. Jag kan ha viss respekt för den synpunkten, och jag ska naturligtvis inte säga att jag vet bättre hur den borde hanteras. Men jag vill ändå passa på och skicka med synpunkten att jag tror att det är för mycket experter och tjänstemannabyråkrati inom EU. Jag tror att det är bra med medborgarföreträdare som ser lite mer övergripande på frågorna. Ska det bli någon förnyelse i systemet måste det vara statsministrarna som tar tag i det hela. Förlorar man sig för mycket i detaljerna blir det problem. Det är viktigt med medborgarperspektivet. Det kan inte experterna ta. Statsministern får nog fortsätta att förhandla, åtminstone så länge han är kvar som statsminister.

Man blir lite imponerad när man läser ordförandeskapets slutsatser från förhandlingarna. Det är många områden som har hanterats. Jag tänkte inte gå in på budgetdetaljerna.

En viktig punkt som finns med är kampen mot terrorism. Jag läser det också som grov organiserad brottslighet. Det finns en ändamålsskrivning. Mycket av det som ligger i programmet mot terrorism inom EU är kamp mot organiserad brottslighet. Det är något som är otroligt viktigt för oss i Sverige. Vi ligger på fjärde plats när det gäller värdetransportrån bland Europas länder. Vi har tyvärr blivit ett transitland för smuggling av bland annat kinesiska barn. Vi räknar med att vi har tappat bort 100 unga människor där vi inte riktigt vet vart de har tagit vägen. Utan ett gemensamt arbete i Europa kan vi inte hantera problemen.

Emellertid är jag lite bekymrad, och därav kommer min fråga. Jag läser den svenska översättningen – ibland är översättningen problemet – och där står det, utöver vad som ska göras, att det är viktigt att förfölja terrorister. Jag förstår vad man menar med det. Men lite rädsla kan jag känna över att man förlorar sig i hastigheten. Om det är något som är viktigt i att bekämpa radikaliserings och extremrörelser är det att rättsstaten står stark och att man verkligen vet att det är terrorister man förföljer – om man nu ska ägna sig åt det.

Jag skulle vilja veta hur ni har diskuterat kring rättssäkerheten och rättssäkerhetsaspekterna och i vilken utsträckning de kommer att vara med i den översyn som ska göras i juni 2006. Till detta vill jag säga att det också står i dokumentet att man i förhandlingarna har ansett att det är viktigt att takten upprätthålls i arbetet mot terrorism. Det är inte takten på nyheter som är avgörande utan att medlemsstaterna gör sin hemläxa. Tyvärr är problemet att många inte har genomfört sådant som redan är beslutat. Kan vi före juni 2006 förvänta oss att Sverige kommer med någon följdlagstiftning som tar upp förverkande? Det stora problemet i brottsligheten är att många kan leva ett flott liv på ohederliga pengar. Innan vi kan förverka pengar som kommer genom kriminalitet blir det svårt att göra något åt problemet.

Anf. 16 BO KÖNBERG (fp):

Herr ordförande! Jag delar uppfattningen att det är i huvudsak, jämfört med utgångsläget, en hygglig budget som har antagits. Det går alltså åt rätt håll. Efter problemen under det här året, med en hel del misslyckanden för det europeiska samarbetet, har det varit ett relativt gott slut. Det kanske finns tid för oss att börja ta tag i andra framtidsfrågor än de som har med budgeten att göra och som regleras i det sammanhanget.

Den fråga jag skulle vilja ta upp har att göra med den så kallade närhetsprincipen – med ett krångligare ord i Europasammanhang subsidiaritetsprincipen – det vill säga att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt, allra helst av dem själva. I den bordlagda konstitutionen fanns det en mekanism för hur medlemsstaternas möjligheter skulle förstärkas och de olika parlamentets möjligheter att återropa närhetsprincipen när olika förslag dök upp. Vi har den senaste tiden i Riksdagskommittén diskuterat om det går att göra något åt detta utan att konstitutionen är på plats. Ett par av partierna, bland annat mitt eget, har tyckt att man kanske skulle ta några egna steg. Jag ska inte göra några försök att få statsministern att tycka något annat här än vad hans partivänner har tyckt för några veckor sedan. Min fråga handlar om statsministern ser positivt på möjligheterna att det händer något med de delar i konstitutionen som rör närhetsprincipen, eller om det är någonting som de olika medlemsstaterna, för vår del Sverige förstås, kan göra för att förstärka närhetsinslaget.

Anf. 17 MATS ODELL (kd):

Efter att inledningsvis ha gratulerat till framgångarna vid förhandlingsbordet måste jag ändå, herr ordförande, strama upp omdömena om statsministerns uttalanden. Jag noterar, för vilken gång i ordningen vet jag inte, att han slirar på ansvaret för den internationella lågkonjunktur som bland annat drabbade Sverige i början av 1990-talet. Kjell-Olof Feldt och statssekreterare Jens Henriksson har gett uttryck för en lite mer balanserad syn på detta.

Det är inte det värsta. Det värsta är – tror jag – att det Göran Persson beskriver som Sveriges lilla förhandlingsframgång kanske har en lite mindre hedersam bakgrund. Vi står still medan Finland och Danmark får en försämrad position, säger Göran Persson. När vi hade statssekreterare Lars Danielsson i nämnden sade han om samma sak: Deras nettoposition försämras över tid beroende på att deras ekonomi utvecklas mycket väl, till skillnad från den svenska ekonomin. Stämmer det?

Anf. 18 KARIN THORBORG (v):

När man samlas till toppmöte ger man signaler. EU, den rika världen, ger signaler om de beslut man fattar. Det var extra tydligt denna gång eftersom WTO-förhandlingarna samtidigt var på gång. Där finns de allra fattigaste länderna.

Vilka signaler gav alla de beslut som fattades vid toppmötet till världens allra fattigaste länder? Har de anledning att få en positivare syn på EU eller inte efter toppmötet?

Sedan var det kampen mot terrorismen. Man antog handlingsplanen. Vi var kritiska mot den handlingsplan mot terrorism som förelåg inför RIF-mötet för en tid sedan. Den pekade ut vissa grupper och den innehöll

vaga skrivningar som gjorde att tolkningsmöjligheterna var vida när det gällde att agera mot olika grupper.

Jag undrar också, precis som Beatrice Ask, hur diskussionerna gick kring handlingsplanen. Diskuterade man de möjliga negativa verkningarna för rättssäkerheten? Även jag reagerar när det står att takten måste upprätthållas. Det viktigaste är väl att ha en bra strategi.

Kommer det att bli möjligt för oss i parlamentet att diskutera frågan innan den beslutas?

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Får jag be ledamöterna ställa en fråga per parti. Annars hinner vi inte med.

Anf. 20 JAN ANDERSSON (c):

När det gäller själva uppbyggnaden av budgeten sade statsministern att det behövs en nyordning. Det är tveklöst så att det är ingen speciellt enkel eller transparent uppbyggnad av EU-budgeten. Finns det fler länder som delar åsikten att vi behöver hitta ett enklare system? Finns det de som menar det och inte bara ägnar sig åt läpparnas bekännelse? I perspektivet svenskt ordförandeskap, går det att bädda för ett enklare system i översynen?

Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

En stor del av det rådsdokument som antogs som ordförandeskapets slutsatser handlar om migrationsfrågorna. Det finns en särskild bilaga om migrationsfrågorna. Läser man den förstår man att det är mot bakgrund av de fruktansvärda händelserna i de spanska enklaverna i norra Marocko där människor till och med togs av daga i sina försök att nå ett bättre liv i Europa.

I denna bilaga och i rådsslutsatserna nämns vikten av att på olika sätt genomföra operationer och pilotprojekt. Gränsförvaltningsbyråerna uppmanas till det. Det står också att man ska slutföra arbetsplanen med en handlingsplan med Libyen om migration. I tidigare samråd i EU-nämnden med migrationsministern har understrukits, också av regeringen, att planerna som varit på uppsamlingsläger för asylsökande i just Libyen, som vissa andra EU-stater har vurmat för, inte är något som Sverige ställer upp på utan tvärtom ser som en stor brist i migrations-sammanhang och ett urholkande av asylrätten. Kvarstår den svenska positionen efter dessa rådsslutsatser?

Anf. 22 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Herr ordförande! På den sista frågan från Gustav Fridolin: Ja, den positionen kvarstår. Samtidigt, som vi berörde utförligt när jag var här senast, är migrationsfrågorna oerhört viktiga för EU och Europa att hantera. Vi behöver samordna och vi behöver stötta varandra. Det får inte vara så att det i slutänden blir något slags svartepetterspel där man skickar människor som behöver skydd mellan medlemsstaterna och människorna får skydd i det land som har den mest generösa politiken. Det är brist på solidaritet åt två håll, både mot utsatta människor och inom unionen länder emellan. Vi måste ha en gemensam politik för detta.

Vår synpunkt på dessa uppsamlingsplatser står kvar.

Jan Andersson undrar om det finns fler som resonerar som jag gjorde nyss. Ja, jag tror faktiskt det. Samtidigt blir det en överdriven medial fokusering på spelet. Jag hade gott om tid denna gång, så jag tog många internationella kommentarer – vilket jag i och för sig tycker är stimulerande. Men hela den bild som man ombads kommentera handlade om dragkampen mellan å ena sidan Tony Blair och å andra sidan Jacques Chirac. Det var som om det var något slags personlig strid mellan två ledande världspolitiker – vilket det naturligtvis inte är. Det är nationella intressen som blåses upp till en inte lycklig och rimlig dimension. Sedan fördes in som tredje dramatisk effekt att Angela Merkel skulle ha medlat mellan dessa båda herrar. Allt detta blir till sist bara löjligt. Det är förnedrande för politik och politiker samt fördummande i nyhetsförmedlingen, så till den mildra grad att det faktiskt utgör något slags hot mot de öppna samtal vi vill bedriva. Det är allvarligt.

Det är olika intressen som står mot varandra. Det är personer som företräder sina länder. Det får aldrig reduceras till att vara något slags kamp mellan enskilda personer. Det är det inte.

Tycker de att det här är bra? Nej, det tycker de självklart inte. Skulle man vilja ha en enklare ordning? Ja. Jag tror att det kommer att bli så.

Jag kan ta Beatrice Asks reflexion på en gång. Jag vill inte att byråkraterna i Bryssel ska hantera det här. Mitt förtroende för dem är inte av det slaget att jag tycker att de ska ta över från politikerna. Nej, det bör skötas baserat på respektive lands regering. Men den inom respektive lands regering som rimligen har bäst förutsättningar att hantera 0,4 % av Sveriges bni i något slags internationell förhandling är rimligen finansministern. Det är inte statsministern som ska göra det. Möjligen blir jag sannspädd på den punkten. Kanske inte. Men det är min uppfattning. Jag skulle aldrig drömma om att lägga det i knäet på byråkraterna i Bryssel. Det vore fel. Det skulle skapa nya politiska problem på hemmaplan. Ja, jag tror, Jan Andersson, att det finns fler som tycker så.

Karin Thorborg undrade vilken signal det här sänder till världens fattigaste länder. Jag tror att EU-projektet som sådant sänder en tydlig signal till både Afrika, Latinamerika och Asien. Det finns oerhört många i fattiga och utplundrade länder som tycker att det måste bli ett slut på krig. De måste komma till ett läge där de kan få leva i fred. Var hittar de en internationell förebild någonstans? Vad vill de kopiera? De tycker naturligtvis att EU är något att ta efter. Så till den milda grad att man i Afrika till och med talar om en gemensam valuta, vilket väl kanske inte är det första projektet vi skulle rekommendera att de börjar med – ändock, som lockelse, vision. Inte minst gäller detta länder som har brutit sig loss från kommunismens förtryck, djup fattigdom, demokratiska övergrepp, gått in i öppna vitala demokratier som växer och utvecklas. Det är klart att det utövar en lockelse på människor, och det är en tydlig signal i de rika länderna i Europa när de säger att de gör en satsning gemensamt. Det är på så sätt ett hopp.

Europa vill ha tid på sig att fasa ut sina jordbrukssubventioner. Det är inte Europa ensamt om. Det finns också andra länder som har den uppfattningen. Det kan vi kritisera. Vi har en annan attityd. Men det kommer att gå åt det hållet. I ett längre perspektiv kanske inte 2010 eller 2013 är en avgörande fråga. Den avgörande frågan är att det sker.

Unionen som sådan skapar hopp och tro, inte bara i Europa utan också i andra delar av världen, inte minst där människor förtrycks och lider av krig och elände.

Du talar om en handlingsplan vad gäller terrorism och relaterade frågor. Den kommer Thomas Bodström att samråda om. Över huvud taget ska ni veta att de frågorna inte var stora på toppmötet. De är stora i slutsatserna. De är slutsatstexter som har föredragits i nämnden och som vi har förhandlat om. Men de har inte diskuterats särskilt mycket på toppmötet. Jag har inte Laila Freivalds här, men utrikesministrarna hade möjligen under sin middag någon typ av diskussion i ärenden som vi inte hade. I övrigt var det budgeten det hela handlade om. Det var därför vi samlades.

Slutsatserna är tydliga på miljösidan, Christina Axelsson. Budgeten ger mer pengar till forskning. Vi är klara på att landsbygdsutveckling också är miljöfrågor. Det finns åtminstone en läpparnas bekännelse i Europa om miljöfrågan. Sedan har jag förut sagt till nämnden, och jag har sagt det i riksdagen, att det var en tid då miljöfrågorna var större än vad de är nu. Å andra sidan är EU internationellt sett den mest progressiva kraften av de stora. Det kommer att vara EU som kommer att driva frågan om att ta fram ett projekt som ligger efter Kyoto. Det kunde vara mer. Vi är inte nöjda, men det har gått åt rätt håll. Forskningsanslagen växer.

Sedan var det frågan om översättningen av *pursue* till att förfölja. Jag uppfattar det inte som bokstavligt. Det är fråga om att ständigt oroa de människor som funderar på att begå någon typ av terrorhandling, att aldrig någonsin lämna dem i lugn och ro. Det ska vara en bekämpning av verksamheten av det slaget att det blir svårare för dem att begå sina nersliga brott.

Jag har sagt i nämnden, och vi säger det i vår profil internationellt, att vi tycker att rättsstaten ska försvara sig på ett sådant sätt att man hävdar rättsstatens principer. Det är elementärt. Samtidigt står vi inför hot som vi inte har sett motsvarigheten till förut. Det är något nytt som sker och som är svårt att hantera.

Du får också prata med Thomas Bodström om förverkandefrågorna. Jag kan inte kommentera dem just nu eftersom jag saknar kunskaper om dem.

Bo Könberg är inne på en tanke som lockar många, nämligen att man skulle hjälpa konstitutionen på traven. Det som inte riktigt kan hanteras inom den ramen gör vi själva.

Det är möjligt att vi någon gång hamnar där. Men jag tycker att det är för tidigt att börja med den typen av russen-ur-kakan-aktivitet. Om det sker i många länder och om några stora börjar med det, kan det lätt underminera hela grunden för konstitutionen. Men jag utesluter inte att vi får en lösning av konstitutionen som gör att vi hamnar där, men där är vi inte än. Jag håller fast vid den stora ansatsen att försöka få en ratificering av hela konstitutionen som den ligger.

Mats Odell ändrade tonläget så bryskt att jag blev nästan lite ledsen! Det var aldrig min mening att jag skulle hetsa upp Mats Odell. Beskrivningen av 1990-talskrisen finns på många ställen. Jag kan rekommendera min egen lilla bok, där jag tydligt gör klart att det finns flera omständigheter till att det växte fram en 1990-talskris. Det är alldeles uppenbart att

det var ett statsfinansiellt inte välskött 1980-tal. En internationell lågkonjunktur lade lök på laxen. Sedan var det en minoritetsregering utan parlamentarisk strategi, som i praktiken om inte bröt samman så åtminstone var oförmögen att hantera situationen. Det är bilden.

Det är historia. Det ligger bakom oss. Det finns ingen anledning att komma tillbaka till detta. Men vi kommer ihåg det, och vi kommer ihåg varför vi var tvungna att göra alla ingreppen i landsbygdsutvecklingsanlagren.

Våra grannars ekonomi utvecklas ganska väl. Vi är inte så dåliga vi heller. De tre nordiska ekonomierna är *the shining stars* i Europa. Finnarna har det kanske lite bekymmersamt. Men det går bra för oss. Det är klart att vi bidrar med mer. Redan tidigare har danskarna legat klart över oss i bnp och ändock haft en lägre nettobörda. Det beror på att Danmark har en sådan struktur på sitt näringsliv att de har ett stort jordbruk och kraftigare återflöden. Det är inte så svårt att se. Men i takt med att tiden går och vi får tillbaka en rimlig del på landsbygdsutvecklingen närmar vi oss. Det är tre framgångsrika ekonomier som alla kommer att ligga i topp i nettobidrag till unionen och till de nya medlemsstaterna. Över det finns väl bara anledning att känna stolthet och glädje. Jag betalar naturligtvis hellre en högre avgift till EU därför att vi har en bra ekonomi i Sverige än en låg avgift därför att vi har en dålig ekonomi.

Om någon hade frågat mig för en vecka sedan vad jag hade kunnat hoppas på – med det läge vi nu har för vår del – hade jag sagt att det är bra. Men när man sedan väl har uppnått det vill man alltid ha mer. Så är det ju. Jag tolkar ändå nämnden så att vi har en samsyn och att det här var det bästa resultatet vi nu kunde nå. Sedan får vi gå vidare med de fortfarande stora utestående frågorna.

Innan dess vill jag tacka nämnden och önska god jul och gott nytt år. Jag vill tacka den blivande landshövdingen i Sörmland, Bo Könberg, som jag förstår gör sin sista insats i det parlamentariska arbetet. Jag hälsar honom välkommen till den sköna lustgården. Det är ett väldigt fint arbete. Jag önskar dig all framgång!

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar också statsministern och medarbetare för återrapporten, och vi önskar er god jul och gott nytt år.

Jag vill också passa på att tacka Bo Könberg som gör sitt sista sammanträde med EU-nämnden i dag. Vi har avtackat dig tidigare ...

Anf. 24 BO KÖNBERG (fp):

Mycket väl!

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

... men för protokollets skull: Tack för ett gott samarbete och lycka till med det nya uppdraget.

Mötet är avslutat.

Innehållsförteckning

2005/06:21
20 december

1 § Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	1
Anf. 3 CARL B HAMILTON (fp)	3
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s).....	4
Anf. 5 LARS LINDBLAD (m).....	4
Anf. 6 MATS ODELL (kd).....	5
Anf. 7 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	6
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 9 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	10
Anf. 10 JAN ANDERSSON (c)	10
Anf. 11 GUSTAV FRIDOLIN (mp)	11
Anf. 12 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	12
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 14 CHRISTINA AXELSSON (s).....	14
Anf. 15 BEATRICE ASK (m).....	15
Anf. 16 BO KÖNBERG (fp)	15
Anf. 17 MATS ODELL (kd).....	16
Anf. 18 KARIN THORBORG (v).....	16
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 20 JAN ANDERSSON (c)	17
Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (mp)	17
Anf. 22 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	17
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 24 BO KÖNBERG (fp)	20
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	20